

Regionaal Risicoprofiel Zaanstreek-Waterland 2015-2018

Stand van zaken Actieplan (1 augustus 2016)

Inhoud

1. Inleiding.....	2
2. Doel.....	2
3. Stand van zaken actiepunten Regionaal Risicoprofiel	2
4. Bijlage	10
5. Afkortingen	18

1. Inleiding

Op 1 mei 2015 heeft het Algemeen Bestuur van VrZW het Regionaal Risicoprofiel vastgesteld en op 24 augustus 2015 heeft de Veiligheidsdirectie het actieplan vastgesteld dat voortkwam uit Regionaal Risicoprofiel.

Dit rapport geeft de stand van zaken weer met betrekking tot het actieplan Regionaal Risicoprofiel Zaanstreek-Waterland. In het rapport wordt ook de relatie gelegd met de brief van het Veiligheidsberaad en het ministerie van I&M (23 juni 2016) over de prioritaire agenda naar aanleiding van het landelijk project continuïteit van de samenleving. Vanuit het project continuïteit van de samenleving blijkt dat de veelheid aan acties die voortkomen uit de convenanten een grote druk legt op de capaciteit van de netwerken van veiligheidsregio's en vitale partners. Daarom zijn in overleg met de commissie Vitale Infrastructuur (VNO-NCW), het Ministerie van Veiligheid en Justitie en het Veiligheidsberaad de volgende prioriteiten gesteld:

1. Informatievoorziening
2. Crisiscommunicatie
3. Regionaal Risicoprofiel
4. Alarmering

Deze vier punten zijn nader uitgewerkt in de handreiking 'De veiligheidsregio bij dreigende verstoring of uitval van vitale voorzieningen'.

2. Doel

Het doel van dit rapport is om de Veiligheidsdirectie, het bestuur van VrZW en de gemeenteraden inzicht te geven in de uitvoering van de actiepunten en de producten die dit heeft opgeleverd. Het rapport beschrijft op hoofdlijnen de acties die zijn uitgevoerd en geeft toelichting op de relatie met andere projecten, waaronder de onderwerpen van de Strategische agenda versterking Veiligheidsregio's.

3. Stand van zaken actiepunten Regionaal Risicoprofiel

In dit hoofdstuk wordt per actiepunt een toelichting gegeven op de stand van zaken per 1 augustus 2016. Deze lijst is overgenomen uit het actieplan.

In de bijlage wordt de aanleiding en het doel van de actiepunten weergegeven.

Nr.	Onderwerp	Planning
1	Het opstellen van een multidisciplinair protocol voor het vrijkomen van asbest	Q1 - Q2 2016
<p>Er heeft overleg plaatsgevonden met de kolommen. Geconcludeerd is dat een aandachtskaart beter geschikt is voor operationeel gebruik in de crisisbeheersing dan een protocol. Het opstellen van een multidisciplinaire aandachtskaart asbest, wordt door het team kennis van VrZW uitgevoerd in Q2 van 2017. Voor de brandweer bestaat er al een (monodisciplinaire) procedure voor het vrijkomen van asbest, deze is opgenomen in het werkboek voor de commandant van dienst/hoofdofficier van dienst (operationeel leiders en leiders COPI).</p>		

Nr.	Onderwerp	Planning
2	Het opstellen van een multidisciplinair protocol voor het vrijkomen van een giftige rookwolk	Q1 - Q2 2016
<p>Er heeft overleg plaatsgevonden met de kolommen. Geconcludeerd is dat een aandachtskaart beter geschikt is voor het operationeel gebruik in de crisisbeheersing dan een protocol. Het opstellen van een multidisciplinaire aandachtskaart vrijkomen giftige rookwolk, wordt door het team kennis van VrZW uitgevoerd in Q2 van 2017.</p>		

Nr.	Onderwerp	Planning
3	Het verder versterken van de netwerkorganisatie	Q2 2015 - Q4 2016
<p>Het project continuïteit van de samenleving heeft op 4 december 2015 de handreiking: 'De Veiligheidsregio bij dreigende verstoring of uitval van vitale voorzieningen' opgeleverd. In deze handreiking wordt de rol van de Veiligheidsregio in de samenwerking met de Rijksoverheid en de vitale partners beschreven. Hiermee is de eerste stap van dit actiepunt uitgevoerd.</p> <p>Stap 2, 'het concreet maken van afspraken naar aanleiding van de convenanten' is in ontwikkeling. Hierbij wordt rekening gehouden met de prioriteiten die gesteld worden in de brief van het Veiligheidsberaad en het ministerie van V&J. Het verzoek aan de regionale netwerken is om bij het invullen van de samenwerkingsafspraken met voorrang opvolging te geven aan de thema's uit deze prioritaire agenda. Het streven is dat aan het einde van het project (juni 2017) in 80% van de (inter-)regionale netwerken voldoende invulling is gegeven aan de actiepunten behorende bij deze geprioriteerde thema's (bijvoorbeeld: toegang vitale partners tot LCMS). Daartoe wordt in de zomer van 2016 een inventarisatie gestart, waarbij veiligheidsregio's en partners in de vitale infrastructuur worden gevraagd in hoeverre zij invulling hebben gegeven aan de prioritaire samenwerkingsafspraken.</p> <p>De eerder gememoreerde brief van het ministerie van V&J en het Veiligheidsberaad geeft ook prioriteit aan het actueel houden van het RRP in samenwerking met de vitale partners. Hieraan wordt invulling gegeven door in 2016 een scenario aan het RRP toe te voegen.</p>		

Daarnaast wordt een bijeenkomst met vitale partners georganiseerd in het najaar van 2016 waarbij het RRP beoordeeld wordt op actualiteit en compleetheid.

Nr.	Onderwerp	Planning
4	Het beschrijven van het aanvragen van bijstand defensie	Q2 2015
<p>De procedure staat beschreven en is digitaal binnen VrZW te vinden op <u>V:\ALG\ROT-RBT\naslagwerken ROT-RBT-TBZ\Civiel-militaire samenwerking</u>. De procedure is opgenomen in het werkboek van de commandant van dienst/hoofdofficier van dienst (operationeel leiders en leiders COPI) onder A-13; inzetmogelijkheden Defensie.</p>		

Nr.	Onderwerp	Planning
5	Bewustwording hulpverleners 'nieuwe risico's' vergroten (ook planvorming en kennisontwikkeling)	Q1 t/m Q4 2016
<p>In de multidisciplinaire oefencyclus en in de aanvullende activiteiten (zie ook de actiepunten 6, 7 en 8) zijn de thema's stroomuitval, overstroming en terrorisme nadrukkelijk aan de orde gekomen. Deze onderwerpen hangen nauw samen met het project continuïteit van de samenleving. De handreiking 'De veiligheidsregio bij dreigende verstoring of uitval van vitale voorzieningen' en het rapport 'Stroomstoring Noord-Holland 27 maart 2015' worden gebruikt bij het organiseren van oefeningen. De leerpunten uit het rapport 'Stroomuitval Noord-Holland 27 maart 2015' worden verwerkt tot concrete aanbevelingen voor de crisisorganisatie. (Het rapport zelf bevat geen concrete aanbevelingen).</p>		

Nr.	Onderwerp	Planning
6	Vergroten kennis waterveiligheid en kennis van het coördinatieplan overstroming en wateroverlast bij hulpverleners	Q2 2015 – Q1 2016
<p>De oplevering van het 'Coördinatieplan overstroming en wateroverlast in Noord-Holland boven het Noordzeekanaal' vindt eind november 2016 plaats en bestuurlijke vaststelling begin 2017. In juni 2016 is het bestuur van VrZW geïnformeerde over de voortgang van dit project. Bij het vaststellen van het coördinatieplan door betrokken partijen (Q1 2017), worden afspraken gemaakt over gezamenlijk oefenen van het plan. Dit project draagt ook bij aan de 'prioriteit Informatievoorziening' van het project continuïteit van de samenleving.</p> <p>De netwerkdag crisispartners stond in 2015 in het teken van Waterveiligheid. Ook de gezamenlijke netwerkdag, in Noordwest4 verband, staat dit jaar in het teken van waterveiligheid.</p> <p>Met HHNK en RWS zijn afspraken gemaakt over de informatieoverdracht tijdens een crisis. Voor het uitwisselen van informatie tussen de Veiligheidsregio en de nutsbedrijven zijn aandachtlijstjes opgesteld.</p>		

In aanloop naar de oefening Waterwolf (november 2016) zijn er een aantal trainingen voor crisismanagers van RWS en HHNK georganiseerd met als doel deze medewerkers te informeren over de crisisprocessen en werkwijze van de Veiligheidsregio.

In mei heeft er een regionale netwerkbijeenkomst plaats gevonden op Marken voor medewerkers van de waterschappen en veiligheidsregio's die zich bezig houden met risicobeheersing en crisisbeheersing.

Nr.	Onderwerp	Planning
7	Oefenen van het coördinatieplan overstroming en wateroverlast	Q4 2016

In het kader van het project Meerlaagsveiligheid Marken is het 'coördinatieplan waterveiligheid Marken' opgesteld. Dit plan is aanvullend op de bestaande crisisstructuur en beschrijft de coördinatie bij een (dreigende)overstroming van Marken.

Op 2 en 3 november 2016 vindt de overstromingsoefening 'Waterwolf' plaats. Naast het oefenen van tal van (overheids)organisatie's wordt ook de samenredzaamheid geoefend. Belangrijk onderdeel van de oefening is de evacuatie van een substantieel deel van de eilandbewoners. Vooruitlopend op deze grote oefening wordt in september 2016 het inrichten en bemensen van een coördinatiepunt op Marken geoefend.

Nr.	Onderwerp	Planning
8	Beoefenen scenario's terroristische aanslag: <ul style="list-style-type: none"> • concrete dreiging met een aanslag • aanslag op een individu • grote aanslag • meerdere (gelijktijdige) aanslagen 	MOTO jaarplan 2016

Er zijn in 2016 voor COPI en ROT 5 multidisciplinaire vakbekwaamheidsmomenten georganiseerd. Doel was dat de leden van het CoPI en ROT zich bewust werden van de specifieke aandachtspunten die gelden met betrekking tot terrorismegevolgbestrijding

Nr.	Onderwerp	Planning
9	Kennis over brandpreventieve voorzieningen in bouwwerken vergroten zodat een inzet effectiever verloopt	Q3 2015 – Q1 2016

De afdeling Risicobeheersing verzorgt voor alle posten van de brandweer, van aug. 2016 t/m december 2017, een thema-avond over brandpreventieve voorzieningen, wijzigingen in de zorg en 'Brandveilig leven'.

Nr.	Onderwerp	Planning
10	Het informeren van de bewoners van Marken over het risico van een overstroming en het handelingsperspectief	Q2 2015 – Q2 2016

Alle vier de onderdelen van dit actiepoint zijn in 2015 en 2016 afgerond.

Nr.	Onderwerp	Planning
11	Het informeren van de burgers en bedrijven in de regio over de gevaren van asbest en de gevaren van schadelijke rook	Q3 2015 – Q1 2016

Er zijn communicatieboodschappen opgesteld die aandacht besteden aan het handelingsperspectief en de zelfredzaamheid van burgers bij diverse crises, waaronder het vrijkomen van asbest en schadelijke rook. Deze boodschappen worden in Q3 op de website van VrZW geplaatst. Ten tijde van de crisis zal in de crisiscommunicatie verwezen worden naar de boodschap die specifiek van toepassing is. De boodschappen worden actief gecommuniceerd als daar een directe aanleiding toe is (zowel preventief als reactief).

Nr.	Onderwerp	Planning
12	Het opstellen van plan voor risicocommunicatie	Q4 2015 – Q2 2016

Er is een uitvoeringsprogramma vastgesteld op 24 maart 2015 dat loopt tot 31 december 2016. Bij het uitvoeringsprogramma hoort een activiteitenplan. Actiepunten zijn o.a.:

1. Aanbieden van workshops aan vrijwilligers van 'WonenPlus' (klussen voor senioren) in het kader van '(brand)veilig leven'. (uitgevoerd)
2. Plaatsen van boodschappen over '(brand)veilig leven' op publieke beeldschermen (narrow casting) bij het Zaans Medisch Centrum en huisartsen (uitgevoerd)
3. Multidisciplinaire roadshow '(brand)veilig leven'. Diverse organisaties presenteren '(brand)veilig leven' in de gemeenten in een winkelcentrum of op een plein. (uitgevoerd)
4. 'Broodje Brandweer' tijdens de brandpreventieweken 2016. Verminderd zelfredzamen en senioren worden uitgenodigd voor een lunch op de brandweerkazerne, waarbij '(brand)veilig leven' onder de aandacht wordt gebracht.
5. Maatschappelijke ontruimingsoefeningen bij zelfstandig wonende senioren in wooncomplexen zonder een BHV organisatie. (uitgevoerd)
6. Ontruimingsoefeningen bij zorginstellingen met een BHV organisatie. (uitgevoerd)

Nr.	Onderwerp	Planning
13	Vorbereiden van verschillen boodschappen ten behoeve van de crisiscommunicatie	Q2 2015 – Q4 2015

Zie actiepoint 11.

Nr.	Onderwerp	Planning
14	Knelpunten in kaart brengen op het gebied van uitval vitale voorzieningen	Q4 2015 – Q2 2016
<p>Bij het opstellen van het continuïteitsplan voor uitval van elektriciteit en ICT, van VrZW, zijn de knelpunten in kaart gebracht. Een actieplan is opgesteld en hier wordt uitvoering aan gegeven.</p>		

Nr.	Onderwerp	Planning
15	Hulpverleners en spilfiguren bekend maken met de back-up systemen	Q4 2015 – Q2 2016
<p>In het kader van het continuïteitsplan VrZW zijn actiehouders aangewezen en is het plan bekend gemaakt in de organisatie.</p>		

Nr.	Onderwerp	Planning
16	Rol en verantwoordelijkheid VrZW beschrijven in geval van uitval vitale voorzieningen	Q4 2015 – Q2 2016
<p>Het landelijk project 'Continuïteit van de samenleving' in het kader van de 'Strategische agenda van de versterking van de veiligheidsregio's', heeft de handreiking: 'De veiligheidsregio bij dreigende verstoring of uitval van vitale voorzieningen' opgeleverd. Deze handreiking is de uitwerking van dit actiepunt dat hiermee gereed is.</p> <p>Daarnaast heeft ook het rapport 'Stroomstoring Noord-Holland 27 maart 2015' waardevolle informatie opgeleverd die VrZW helpt haar rol en verantwoordelijkheden beter op te pakken. (zie ook actiepunten 3 en 5)</p>		

Nr.	Onderwerp	Planning
17	Afstemmen continuïteitsplannen van de verschillende organisaties	Q4 2015 – Q2 2016
<p>Onderzoek heeft aangetoond dat de gemeenten in Zaanstreek-Waterland en de GHOR nog niet beschikken over een continuïteitsplan. Wel zijn informatiebeveiligingsplannen en (nood)procedures aanwezig. In de informatiebeveiligingsplannen vormt de continuïteit van de informatievoorziening een belangrijk onderdeel. Daarom zijn in deze plannen beheersmaatregelen opgenomen om de continuïteit van de informatievoorziening bij de uitval van stroom en/of ICT te waarborgen.</p> <p>Omdat geen van de (gevraagde) crisispartners beschikt over een vastgesteld continuïteitsplan, gaat VrZW in overleg met deze partners over het nut en noodzaak van het</p>		

opstellen van een continuïteitsplan. Het doel daarbij is dat zoveel mogelijk crisispartners een continuïteitsplan opstellen volgens het landelijke format.

De specifieke taken/processen (monodisciplinair) van de politie zijn buiten beschouwing gelaten. De continuïteitsvoorziening van de multidisciplinaire politietaken (meldkamer en crisisbeheersingsprocessen) zijn opgenomen in het continuïteitsplan van VrZW.

Nr.	Onderwerp	Planning
18	Onderzoek naar de mogelijkheden om 'kritieke' partners met voorrang aan te sluiten	Q4 2015 – Q2 2016

Regelgeving ten aanzien van het met voorrang aan- of afsluiten van vitale voorzieningen is landelijk vastgesteld.

Voor het af- en aanschakelen van afnemers van elektra is, volgens ministeriële regeling, een prioriteitsvolgorde voorgeschreven. Dit is verder uitgewerkt in afschakel- en herstelplannen. De volgende prioriteiten zijn vastgesteld:

- a. openbare orde en veiligheid, volksgezondheid
- b. kritische processen industrie, nuts- en basisvoorzieningen
- c. overige industrie, openbare gebouwen, bedrijven en consumenten.

Het afschakelen vindt snel plaats conform het afschakelplan. Er is geen tijd voor ad hoc prioritering. Uitzondering daarop is verdeling van elektriciteit op nationaal niveau bij beperkte beschikbaarheid.

Bij uitval van openbare elektronische communicatienetwerken en -diensten kan de minister van EZ een aanwijzing (=bevel) geven als de eigen maatregelen van de aanbieder of van de gebruiker van frequentieruimte onvoldoende zijn. Ook kan de minister van EZ in overeenstemming met de minister van VenJ een aanwijzing geven over:

- de crisiscommunicatie, het informeren van de bevolking in de responsfase;
- het waarborgen van de communicatie tussen en met hulpdiensten en overheidsinstanties in de responsfase.

Nr.	Onderwerp	Planning
19	Oefenen zonder communicatiemiddelen	Q4 2016

In de 2^e helft van 2016 wordt een procedure (of plan) opgesteld om te kunnen oefenen zonder communicatiemiddelen. Daarna volgt in 2017 een oefening zonder communicatiemiddelen.

Nr.	Onderwerp	Planning
20	Alternatieve manieren onderzoeken om te communiceren	Q1 2016
<p>Er heeft een onderzoek plaats gevonden naar de werking van de 'Noodcommunicatievoorziening' (voorheen Nationaal Noodnet) bij VrZW en de gemeenten. Hieruit is gebleken dat de aansluiting bij alle gemeenten en VrZW naar behoren werkt.</p> <p>Het rapport 'Stroomstoring Noord-Holland 27 maart 2015' heeft waardevolle informatie opgeleverd over het uitvallen van telecommunicatie bij een stroomstoring. Verwerking van deze informatie en aanvullend onderzoek naar alternatieve mogelijkheden om te communiceren wordt eind 2016 opgepakt. Deze actie wordt hiermee gekoppeld aan het actiepunt 19: Oefenen zonder communicatiemiddelen.</p>		

Nr.	Onderwerp	Planning
21	Uitwerken incidenttype 'ziektégolf besmettelijke ziekte'	Q1 2016 – Q3 2016
<p>Een werkgroep o.l.v. de GHOR levert dit najaar een scenario 'forse epidemische verheffing' op.</p>		

4. Bijlage

Deze bijlage geeft per actiepoint de aanleiding en het doel weer. Het is een samenvatting van het complete actieplan dat in 2015 is vastgesteld.

1 Het opstellen van een multidisciplinair protocol voor het vrijkomen van asbest

Aanleiding

Er bestaan bij diverse partijen al monodisciplinaire protocollen voor het handelen bij het vrijkomen van asbest. Tijdens de expertsessies bij het opstellen van het RRP is gebleken dat er behoefte bestaat om informatie beschikbaar te hebben waarin beschreven staat wie welke verantwoordelijkheid en taak heeft bij het vrijkomen van asbest. Voornamelijk moet goed beschreven worden wanneer overdracht plaats vindt naar de betreffende gemeente.

Doel

Duidelijkheid creëren voor betrokken partijen over wie wat en wanneer doet bij het vrijkomen van asbest.

2 Het opstellen van een multidisciplinair protocol voor het vrijkomen van een giftige rookwolk

Aanleiding

Er bestaan bij diverse partijen al monodisciplinaire protocollen voor het handelen bij het vrijkomen van een giftige rookwolk. Tijdens de expertsessies bij het opstellen van het RRP is gebleken dat er behoefte bestaat om een document beschikbaar te hebben waarin beschreven staat wie welke verantwoordelijkheid en welke taak heeft bij het vrijkomen van een giftige rookwolk.

Doel

Duidelijkheid creëren voor betrokken partijen over wie wat doet en wanneer bij het vrijkomen van een giftige rookwolk.

3 Het verder versterken van de netwerkorganisatie

Aanleiding¹

Twee belangrijke functies van de veiligheidsregio zijn de regiefunctie en de platformfunctie.² De regio op de (voorbereiding van de) rampenbestrijding en crisisbeheersing is bij wet aan de veiligheidsregio toebedeeld (art. 10, Wet veiligheidsregio's). Daarnaast biedt de veiligheidsregio een platform om met verschillende instanties, zoals brandweer, politie, partners in de zorg, regionale uitvoeringsdiensten/omgevingsdiensten, kennisinstellingen, Rijksheren en diensten en bedrijven uit de vitale sectoren, regionaal afspraken te maken. De veiligheidsregio is bezig te ontwikkelen naar een organisatie die zich meer richt op 'moderne' crisisbeheersing. In tegenstelling tot de 'klassieke' rampenbestrijding komen hierbij ook andere instanties kijken. Bovendien ligt het primaat in veel gevallen niet bij de veiligheidsregio. De veiligheidsregio dient vanuit haar (wettelijke) regiefunctie en platformfunctie invulling te geven aan haar rol in de 'moderne' crisisbeheersing. De pilot meerlaagsveiligheid op Marken is een goed voorbeeld waar VrZW niet de regio heeft, maar wel invulling geeft aan deze nieuwe rol.

Ook voor risico's als uitval spraak- en datacommunicatie en uitbraak Q-koorts moet

¹ Onderstaande tekst is afkomstig uit paragraaf 2.6 'Versterken regie- en platformfunctie (p. 12-13) van het Regionaal Risicoprofiel Zaanstreek-Waterland 2015-2018.

² Eindrapportage. Evaluatiecommissie Wet veiligheidsregio's en het stelsel van Rampenbestrijding en Crisisbeheersing, 18 september 2013, p. 23-24.

onderzocht worden hoe invulling aan de regio- en platformfunctie gegeven kan worden. De resultaten van de projecten uit de Strategische agenda versterking veiligheidsregio's dienen hierin meegenomen te worden. Het bevorderen van samenwerking tussen en binnen veiligheidsregio's en tussen veiligheidsregio's en crisispartners, waaronder het Rijk, is namelijk één van de resultaatgebieden.

Specifieke beïnvloedingsmogelijkheden

- Bouw bestaande netwerken verder uit en verstevig deze door bijvoorbeeld aan te sluiten bij landelijke ontwikkelingen zoals het project water en evacuatie.
- Zoek aansluiting met de driehoek gemeente, OM en politie. Informatie vanuit de driehoek kan leiden tot verhoogde operationele paraatheid en alertheid van de hulpverleningsdiensten.

Doel

Ten aanzien van versterken van de netwerkfunctie staat de veiligheidsregio de komende periode voor de volgende opgaven:

1. Verbreding van klassieke rampenbestrijding naar moderne crisisbeheersing
2. Van multidisciplinaire samenwerking naar intersectorale samenwerking
3. Invullen regierol (directeur) veiligheidsregio (netwerkfunctie)

De Wet veiligheidsregio's geeft de veiligheidsregio's nadrukkelijk een rol om afstemming te organiseren ten aanzien van risicobeheersing en crisisbeheersing. De complexiteit ten aanzien van de vitale infrastructuur maakt echter dat het niet altijd direct duidelijk is wie nu eigenlijk waarvoor verantwoordelijk is en wanneer. Voor veiligheidsregio's strookt de beleving van de eigen verantwoordelijkheid vaak niet met de verwachtingen die vitale partners hebben en omgekeerd. Dat maakt de samenwerking met vitale partners én met de betrokken ministeries soms lastig.

De veiligheidsregio staat voor uitdaging om in een nieuw netwerk de regierol in te vullen. De directeur speelt hierbij een essentiële rol: laten organiseren (intersectorale) samenwerking, en samenwerkende partijen aanspreken op hun bijdragen in de samenwerking (zie Eindrapportage, Evaluatiecommissie Wet veiligheidsregio's).

4 Het beschrijven van het aanvragen van bijstand defensie

Aanleiding

Defensie kan een bijdrage leveren bij meerdere incidenttypen. De rol van defensie en de wijze waarop de aanvraag van bijstand wordt geformaliseerd is onvoldoende bekend en zal daarom moeten worden beschreven en bekend gesteld worden. Voor de uitwerking van de bijdrage van defensie wordt aansluiting gezocht bij het project 'versterking civiel militaire samenwerking'. Dit project heeft tot doel: het inrichten van de samenwerking tussen veiligheidsregio's en defensie voor grootschalig, geïntegreerd optreden bij rampen en crisis.

Doel

Inzicht krijgen in de manier van het aanvragen van bijstand Defensie en dit bekend stellen aan de operationele leiders. Dit resulteert in een betere en snellere afhandeling van de aanvraag.

5 Bewustwording hulpverleners 'nieuwe risico's' vergroten (ook planvorming en kennisontwikkeling)

Aanleiding

De ontwikkeling van de veiligheidsregio's verschuift van klassieke rampenbestrijding naar moderne crisisbeheersing. Daarom nemen in het RRP de 'moderne crisistypen' (o.a. uitval

spraak- en datacommunicatie, grootschalige stroomuitval en uitbraak Q-koorts) een prominente plaats in. Kenmerkend voor de klassieke scenario's (zoals een grote brand) is dat zij zich richten op de bronbestrijding. Tegenwoordig gaat het veel meer over de gevolgen van een incident en het multidisciplinair samenwerken. Dit vraagt dat ook andere dan de klassieke (crisis)partners betrokken worden. Daarnaast moet er gewerkt worden aan de bewustwording bij de hulpverleners dat de risico's van de moderne crisistypen groot zijn.

Doel

Crisisfunctionarissen zijn bekend met en zich bewust van de moderne crisistypen en weten hoe zij moeten acteren indien zo'n crisis zich voordoet.

6 Coördinatieplan Overstroming en wateroverlast

Aanleiding

De aanleiding voor het opstellen van een coördinatieplan overstroming en wateroverlast komt uit een aantal bronnen:

- De strategische agenda versterking veiligheidsregio's. Specifiek het landelijk project 'Water en Evacuatie'.
- Het waterprogramma 2016-2021 van HHNK. Specifiek H6 over de crisisbeheersing.
- De pilot meerlaagseveiligheid Marken.
- De landelijke Module Evacuatie Grote Overstroming van RWS (MEGO)
- Het risico op een overstroming van het eiland Marken (scenario RRP)

Doel

Het doel is om goede afspraken te maken over de coördinatie en afstemming in geval van de volgende scenario's:

- overstroming vanaf zee
- overstroming vanaf het IJsselmeer/Markermeer
- overstroming vanuit Noordzeekanaal
- wateroverlast als gevolg van extreme neerslag
- kadebreuk in het boezemsysteem

Het betreft afspraken tussen veiligheidsregio's onderling, waterbeheerders onderling, waterbeheerders en veiligheidsregio's en tussen veiligheidsregio en het Rijk (in het bijzonder het ministerie van Veiligheid en Justitie).

Deze afspraken dragen bij aan een goede voorbereiding van alle betrokken verantwoordelijke partijen op een (dreigende) overstroming, zodat zij bij een daadwerkelijk overstromingsscenario in staat zijn de gevolgen ervan zo veel mogelijk te beperken.

Daarnaast omschrijft het plan gezamenlijke uitgangspunten en een gezamenlijk begrippenkader ten aanzien van evacuatie en biedt het document een (inhoudelijk) stappenplan voor de veiligheidsregio om tot besluitvorming te komen over een eventuele evacuatie (afwegingen/ factoren die van invloed zijn, wettelijke grondslag enz).

7 Oefening coördinatieplan overstroming en wateroverlast

Aanleiding

Eind 2015 wordt het coördinatieplan overstroming en wateroverlast voor Noord-Holland ten noorden van het Noordzeekanaal opgeleverd. Dit plan moet beoefend worden.

Daarnaast geeft de situatie op het eiland Marken aanleiding voor het organiseren van een operationele oefening op Marken (Bron: pilot meerlaagsveiligheid Marken).

Doel

Alle partijen die in het coördinatieplan genoemd worden, kunnen door middel van

beschreven oefendoelen de samenwerking en de operationele taakuitvoering van de eigen organisatie bij een (dreigende) overstroming op het eiland Marken oefenen. Hierdoor zal de crisisorganisatie beter voorbereid zijn op een (dreigende) overstroming in de regio.

8 Beoefenen scenario's terroristische aanslag

Aanleiding

In het RRP wordt de conclusie getrokken dat het essentieel is dat de crisispartners goed voorbereid zijn en blijven op een (mogelijke) terroristische aanslag. Indien zich een terroristische aanslag voordoet moet er gezamenlijk direct en doeltreffend gehandeld kunnen worden.

Doel

De crisispartners goed voorbereid op het optreden bij een (dreigende) terroristische aanslag.

9 Het vergroten van kennis over brandpreventieve voorzieningen in bouwwerken zodat een inzet effectiever verloopt

Aanleiding

In het RRP is een scenario beschreven over een brand in een aanleunwoning. De brandweer wordt geconfronteerd met een verder ontwikkelde brand dan aanvankelijk verwacht. Hierdoor kan niet worden begonnen met het bestrijden van de brand, maar moet de brandweer zich in eerste instantie richten op redding en evacuatie van bewoners. De kans op slachtoffers is groter en de kosten voor herstel en de tijd dat het herstel kost, lopen op. Indien de brandweer een beter beeld heeft van de geëiste preventieve voorzieningen in een bouwwerk kan effectiever worden ingezet en sneller worden opgeschaald.

Doel

Het krijgen van meer inzicht in brandpreventieve voorzieningen in relatie tot de functie van een gebouw. De verschillende zorgvormen en de hier geëiste brandpreventieve voorzieningen zullen in ieder geval de aandacht krijgen. Ook de aan- of afwezigheid van een brandmeldinstallatie bij de verschillende zorgvormen komt aan de orde en de organisatorische voorzieningen in de zorg. Daarnaast zullen relevante wijzigingen in de bouwregelgeving worden aangestipt (bijvoorbeeld het niveau bestaande bouw) en de consequenties van deze wijzigingen. Dit pakket moet leiden tot een meer effectieve aanpak.

10 Het informeren van bewoners van Marken over het risico van een overstroming en het handelingsperspectief

Aanleiding

De dijk rond het eiland Marken is een primaire waterkering. Deze dijk is op een aantal plaatsen afgekeurd. Het duurt nog enige jaren voordat de waterkering van Marken aan de basisveiligheidsnorm gaat voldoen. Hierdoor is het risico op een overstroming voor Marken groter dan de wettelijke norm. Door de slechte staat van de dijken is overstroming een reëel gevaar voor de inwoners.

Doel

Inwoners informeren over reële overstromingsrisico's op Marken zodat de bewustzijn rond (zelf)redzaamheid wordt vergroot. En het bieden van handelingsperspectief.

11 Het informeren van de burgers en bedrijven in de regio over de gevaren van asbest en de gevaren van schadelijke rook

Aanleiding

Branden waar asbest bij vrijkomt, komen regelmatig voor. Vaak gaat dit gepaard met een giftige rookwolk. Bij een dergelijk incident spelen veel factoren een rol. Denk aan het ontruimen van woningen, eventueel ontsmetten van mensen en dieren, het opvangen van burgers, het geven van voorlichting, het schoonmaken van verontreinigingen, etc. Onbekendheid met de situatie kan bij asbestbranden voor ongerustheid zorgen.

Doel

Door burgers en bedrijven te informeren over de gevaren van asbest weten zij wat ze moeten doen voor, tijdens en na een asbestbrand.

12 Het opstellen van een plan voor risicocommunicatie

Aanleiding

De zelfredzame burger als onderdeel van VrZW is een belangrijk speerpunt. Om tot de gewenste zelfredzaamheid te komen of om deze te vergroten is risicocommunicatie een belangrijk middel. Communiceren over de risico's en het bieden van een handelingsperspectief leidt tot een hoger risicobewustzijn. Dit bevordert de zelfredzaamheid van burgers.

Doel

Het risicobewustzijn bij burgers verhogen zodat zij weten wat ze moeten doen voor, tijdens en na een incident.

13 Voorbereiden van verschillende boodschappen ten behoeve van de crisiscommunicatie

Aanleiding

Communicatie naar de bevolking over handelingsperspectief tijdens een incident kan beter voorbereid worden voor een aantal incidenten die regelmatig voorkomen. Hierbij zijn benoemd: een incident waarbij asbest vrijkomt, een incident met slachtoffers en een incident waarbij een gas- en/of rookwolk vrijkomt.

Doel

Bij een aantal voorzienbare incidenten kan de communicatie naar de bevolking sneller en completer worden gestart. Hierdoor heeft de burger sneller zicht op zijn/haar handelingsperspectief. Door berichten voor te bereiden wordt de crisisorganisatie ook minder belast tijdens een incident waardoor meer tijd beschikbaar is voor de uitvoering van de communicatie.

14 Knelpunten in kaart brengen op het gebied van uitval vitale voorzieningen

Aanleiding

In het Regionaal Risicoprofiel Zaanstreek-Waterland 2015-2018 (RRP) is onder paragraaf 2.5 het waarborgen van de continuïteit van de samenleving opgenomen. Daarvoor is het van belang dat de hulpverleningsdiensten en (crisis)partners de continuïteit van hun primaire processen waarborgen. Pas dan kunnen ze namelijk een rol spelen in het waarborgen van de continuïteit van de samenleving.

Onder de specifieke beïnvloedingsmogelijkheden is opgenomen: het inventariseren in hoeverre de hulpverleningsdiensten en (crisis)partners hun continuïteitsplannen op orde hebben en het zo nodig stimuleren dat deze organisaties hun continuïteitsplannen in orde

brengen. Hierbij worden de knelpunten in kaart gebracht op het gebied van uitval ICT (telefonie en datacommunicatie) en stroom.

Doel

Het in kaart brengen van de knelpunten op het gebied van uitval ICT en van uitval van de reguliere stroomvoorziening wordt gebaseerd op de inventarisatie van de continuïteitsplannen van de hulpverleningsdiensten en (crisis)partners in de regio. Op basis van de knelpunten kunnen gedetailleerde verbeteracties worden ingezet.

15 Hulpverleners en spilfiguren bekend maken met de back-up systemen

Aanleiding

In het Regionaal Risicoprofiel Zaanstreek-Waterland 2015-2018 (RRP) is onder paragraaf 2.5 het waarborgen van de continuïteit van de samenleving opgenomen. Daarvoor is het van belang dat de hulpverleningsdiensten en (crisis)partners de continuïteit van hun primaire processen waarborgen. Pas dan kunnen ze namelijk een rol spelen in het waarborgen van de continuïteit van de samenleving.

Een van de specifieke beïnvloedingsmogelijkheden is om te onderzoeken welke back-up systemen (noodstroom) aanwezig zijn, die gericht zijn op de kritieke processen. Aansluitend daarop is het actiepunt geformuleerd om hulpverleners en spilfiguren bekend maken met de back-up systemen.

Doel

In beeld brengen van back-up systemen ten behoeve van uitval van ICT en van de reguliere stroomvoorziening. Betrokkenen worden bekend gemaakt met deze back-up systemen.

16 Rol en verantwoordelijkheid VrZW beschrijven in geval van uitval vitale voorzieningen

Aanleiding

In het Regionaal Risicoprofiel Zaanstreek-Waterland 2015-2018 (RRP) is onder paragraaf 2.5 het waarborgen van de 'continuïteit van de samenleving' opgenomen. Daarvoor is het van belang dat de hulpverleningsdiensten en (crisis)partners de continuïteit van hun primaire processen waarborgen. Pas dan kunnen ze namelijk een rol spelen in het waarborgen van de continuïteit van de samenleving.

De 'continuïteit van de samenleving' is één van de thema's die in de Strategische agenda versterking veiligheidsregio's uitgewerkt is. De doelstelling is om duidelijkheid te krijgen over wat 'continuïteit van de samenleving' precies behelst en tot waar de taak van de veiligheidsregio's reikt (rolbeschrijving).

Wat deze rol is en hoe deze ingevuld moet worden, wordt op landelijk niveau verder uitgewerkt in het kader van de Strategische agenda versterking veiligheidsregio's.

Doel

Rol en verantwoordelijkheid van VrZW beschrijven in geval van uitval vitale voorzieningen conform landelijke richtlijnen in het kader van de Strategische agenda.

17 Afstemmen continuïteitsplannen van de verschillende organisaties

Aanleiding

In het Regionaal Risicoprofiel Zaanstreek-Waterland 2015-2018 (RRP) is onder paragraaf 2.5 het waarborgen van de continuïteit van de samenleving opgenomen. Daarvoor is het

van belang dat de hulpverleningsdiensten en (crisis)partners de continuïteit van hun primaire processen waarborgen. Pas dan kunnen ze namelijk een rol spelen in het waarborgen van de continuïteit van de samenleving. Onder de specifieke beïnvloedingsmogelijkheden is opgenomen: "Afstemmen continuïteitsplannen van de verschillende organisaties".

Doel

De verschillende continuïteitsplannen van de crisispartners zijn op elkaar afgestemd.

18 Onderzoek naar de mogelijkheden om 'kritieke' partners met voorrang aan te sluiten

Aanleiding

In het Regionaal Risicoprofiel Zaanstreek-Waterland 2015-2018 (RRP) is onder paragraaf 2.5 het waarborgen van de continuïteit van de samenleving opgenomen. Daarvoor is het van belang dat de hulpverleningsdiensten en (crisis)partners de continuïteit van hun primaire processen waarborgen. Pas dan kunnen ze namelijk een rol spelen in het waarborgen van de continuïteit van de samenleving.

Onder de specifieke beïnvloedingsmogelijkheden is opgenomen om te onderzoeken of 'kritieke' gebruikers met voorrang aangesloten kunnen worden op vitale voorzieningen. Mogelijk kunnen hiertoe convenanten worden afgesloten. Het NW4 overleg kan hierin een rol spelen.

Doel

Bepalen of 'kritieke' partners met voorrang aangesloten kunnen worden op de vitale voorzieningen. Indien dit mogelijk is, kunnen convenanten worden afgesloten op dit gebied. Hierover zal interregionale afstemming plaatsvinden in NW4 verband.

19 Oefenen zonder communicatiemiddelen

Aanleiding

Om verschillende redenen kan het zijn dat de crisispartners geen gebruik kunnen maken van de standaard communicatiemiddelen. Een cruciaal onderdeel van een effectieve incidentbestrijding is goede communicatie. Dit betreft communicatie tussen de verschillende diensten maar ook binnen de diensten zelf.

Doel

Testen of alternatieven en procedures werken in de praktijk en de medewerkers bekend maken met deze alternatieven.

20 Alternatieve manieren onderzoeken om te communiceren

Aanleiding

Tijdens een crisis is het van belang dat hulpverleningsdiensten en (crisis) partners de continuïteit van hun primaire processen kunnen waarborgen. Bij uitval van telefonie en ICT voorzieningen zullen er andere manieren van communicatie moeten worden ingezet om de primaire processen te kunnen blijven uitvoeren. Pas als de hulpverleningsdiensten en (crisis) partners hun eigen continuïteit op orde hebben kunnen ze een rol spelen in het waarborgen van de continuïteit van de samenleving.

Doel

Om de continuïteit van de primaire processen te waarborgen, bij uitval van telefonie en ICT

voorzieningen, wordt onderzocht welke alternatieve manieren van communicatie kunnen worden ingezet. Omdat uitval telefonie en uitval ICT vaak samengaat met uitval van elektriciteit zal in de beschrijving van de alternatieve communicatiemiddelen worden meegenomen van welke energiebron deze afhankelijk is.

21 Incidenttype ziektegolf besmettelijke ziekte

Aanleiding

Ziektegolf besmettelijke ziekte wordt meer regionaal en generiek.

Het is niet de vraag of er een ziektegolf gaat plaatsvinden maar wanneer. Het scenario van een griepandemie is beschreven in het RRP van 2011. Echter bij een griepandemie³ heeft het Rijk de regie. Door de griepandemie te verschuiven naar een 'forse epidemische verheffing', wordt de rol van het Rijk geminimaliseerd en heeft de veiligheidsregio de regie en daarbij ook de dilemma's.

Doel

Door het scenario 'forse epidemische verheffing' te beschrijven wordt bereikt dat de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland zich beter kan voorbereiden op een ziektegolf.

³ Pandemie is een epidemie over landsgrenzen heen. Een epidemische verheffing is lokaal dan wel regionaal.

5. Afkortingen

- ACB - Ambtenaar Crisisbeheersing
- AOV - Ambtenaar Openbare Orde en Veiligheid
- CoPI - Commando Plaats Incident
- HHNK - Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- ICT - Informatie en Communicatie Technologie
- KNRM - Koninklijke Nederlandse Reddingsmaatschappij
- KPN - Koninklijke PTT Nederland
- LCMS- Landelijk Crisis Management Systeem
- LTO - Land en Tuinbouworganisatie
- MEGO- Module Evacuatie Grote Overstroming
- MKB - Midden en kleinbedrijf
- MOTO - Multidisciplinair Opleiden Trainen en Oefenen
- NS - Nederlandse Spoorwegen
- OM - Openbaar Ministerie
- OOV - Openbare Orde en Veiligheid
- OvD - Officier van Dienst
- RB - Risicobeheersing
- RBT - Regionaal Beleidsteam
- RECRON – Recreatie Ondernemers Nederland
- ROT - Regionaal Operationeel Team
- RRP - Regionaal Risicoprofiel
- RWS - Rijkswaterstaat
- UPZ - Uitvoeringsprogramma Zelfredzaamheid
- V&K - Vakbekwaamheid en kennis
- VRAA - Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland
- VRK - Veiligheidsregio Kennemerland
- VRNHN - Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
- V&S - Veiligheidsbeleid en strategie